

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Екологічний факультет

Кафедра іхтіології та зоології

ЕКОНОМІКА РИБОГОСПОДАРСЬКОЇ ГАЛУЗІ

Методичні вказівки для виконання самостійної роботи здобувачами
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності
207 «Водні біоресурси та аквакультура»

Біла Церква

2021

УДК 330.1:639.3(076)

Рекомендовано до друку Науково-
методичною комісією БНАУ
(Протокол № 2 від 19.10.2021)

Економіка рибогосподарської галузі: методичні вказівки для виконання самостійної роботи здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 207 «Водні біоресурси та аквакультура» / Укладачі: Н.М. Присяжнюк, Н.Є. Гриневич, О.А. Хом'як, А.О. Слюсаренко, А.М. Трофимчук, В.С. Жарчинська. Біла Церква, 2021. 10 с.

Рецензент:

О.А. Олешко, кандидат с.-г. наук, завідувач кафедри аквакультури та прикладної гідробіології БНАУ

1. Мета самостійних занять студентів і джерела інформації

Самостійна робота студентів (СРС) – це допоміжний засіб оволодіння навчальним матеріалом у вільний від аудиторних навчальних занять час. СРС може охоплювати один чи два змістових модулі або зміст навчального курсу в цілому. Метою СРС щодо дисципліни «Економіка рибогосподарської галузі» є перевірка на практиці рівня засвоєння знань, умінь і навичок, отриманих на лекційних і практичних заняттях, а також вироблення фахових та дослідницьких умінь і навичок з визначення й оцінювання функціонування капіталу, ринкової позиції підприємства, собівартості продукції, попиту і пропозиції на рибну продукцію (вплив зміни цих факторів), ринкове ціноутворення і проблеми цінової конкурентоспроможності рибної продукції, формування витрат у ринковій економіці, напрямів підвищення якості продукції рибництва і визначення рівня впливу її на прибутковість виробництва.

Виконання СРС дає змогу самостійно опанувати частину програмного матеріалу, який за певних причин не охоплено на аудиторних заняттях. СРС сприяє систематизації, поглибленню й узагальненню знань, закріпленню та розвитку умінь і навичок самостійної роботи. Крім лекційного матеріалу та навчально-методичних вказівок з практичних робіт рекомендовано використовувати перелік підручників, навчальних та методичних посібників, нормативно-правових документів і наукових праць, наведених у списку літератури. Консультації з питань самостійної роботи надає викладач. Передбачено два види СРС – есе та індивідуальне навчально-дослідне завдання.

2. Есе

У межах кожного змістового модуля з «Економіки рибогосподарської галузі» передбачено підготовку студентами не менше одного есе за темами, наведеними у табл. 1, або за власними темами студентів, погодженими з викладачем.

Структура і обсяг есе: титульний лист із зазначенням дисципліни, теми, ПІБ студента і викладача; вступ; основна частина; висновок; список літератури (якщо є посилання на джерела). Обсяг – до двох аркушів формату А4.

Таблиця 1. Темі для підготовки есе у контексті змістових модулів і практичних робіт*

№ модуля	№ п/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Змістовий модуль 1. Теоретичні основи економіки рибогосподарських підприємств</i>			
1	1	Розвиток фермерства в аграрному секторі України.	2
	2	Розвиток рибогосподарських підприємств України.	4
	3	Особливості розвитку рибогосподарських підприємств: міжнародний досвід.	2
	4	Особливості оренди водних ресурсів України.	2
	5	Особливості земельних відносин в Україні.	2
	6	Рента в сільському господарстві: теоретичний аспект.	2
	7	Рентна плата за спеціальне використання води.	2
	8	Оцінка результативності ефективності використання оборотних засобів.	2
	9	Оцінка результативності рибогосподарської діяльності.	2
	10	Кризові тенденції в розвитку підприємств рибного господарства.	4
<i>Змістовий модуль 2. Ефективність рибогосподарського виробництва</i>			
	11	Розвиток інвестиційної діяльності в галузі рибництва.	4

2	12	Стан та напрями розвитку рибного господарства у внутрішніх водоймах України.	4
	13	Економічні умови адаптації підприємств рибогосподарського комплексу до конкурентного середовища.	4
	14	Розвиток аквакультури в штучних водоймах України на етапі адаптації до сучасних вимог енерго- та ресурсозбереження.	4
	15	Тенденції розвитку ринку продукції аквакультури в Україні.	4
	16	Визначення собівартості продукції аквакультури.	2
	17	Особливості ціноутворення на продукцію рибного господарства.	2
	18	Роль закупівельних і договірних цін у стимулюванні виробництва рибогосподарської продукції та підвищенні її ефективності.	2
	19	Ринок продукції аквакультури в Україні.	4
	20	Етапи визначення фінансового результату рибогосподарських підприємств.	2
	21	Аналіз фінансових результатів рибогосподарських підприємств (на прикладі діючих господарств з виробництва аквакультури).	4
	22	Тенденції розвитку рибогосподарських підприємств.	2
	23	Основні напрями розвитку, раціонального використання та охорони рибного господарства.	4
	24	Основи еколого-економічного обґрунтування ефективного розвитку рибогосподарського комплексу.	4
25	Напрями підвищення ефективності рибогосподарських підприємств.	2	

26	Напрями інтенсифікації виробництва в рибогосподарських підприємствах України.	2
27	Особливості інтенсифікації «нішевої» продукції аквакультури.	2
28	Екологічність і інтенсифікація: чи можливе поєднання?	2
29	Фінансові моделі в організації рибогосподарських підприємств.	4
30	Математичні моделі в організації рибогосподарських підприємств.	2
31	Організаційно-економічна модель в організації рибогосподарських підприємств.	2
32	Ресурсна економічна модель в організації рибогосподарських підприємств.	2
33	Сценарна економічна модель в організації рибогосподарських підприємств.	2
34	Фінансова економічна модель в організації рибогосподарських підприємств.	2
Разом		92

3. Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ)

ІНДЗ – це теоретична або практична навчально-дослідницька чи проектно-конструкторська робота, яка виконується на основі знань, умінь і навичок, отриманих у процесі лекційних і практичних занять. Вона може охоплювати чи два змістових модулі або зміст навчального курсу в цілому.

Мета ІНДЗ – набуття умінь і навичок студента щодо систематизації й узагальнення програмного матеріалу навчального курсу, поглибленого його аналізу та застосування для вирішення практичних задач.

За погодженням з викладачем студент може вибрати певний **вид ІНДЗ**:

- конспект з теми (модуля) за заданим планом або планом, який студент розробив самостійно;
- розв’язування та складання розрахункових або практичних (наприклад, ситуативних) задач різного рівня з теми (модуля) або курсу;
- розроблення теоретичних або прикладних функціональних моделей явищ, процесів, конструкцій тощо;
- комплексний опис будови, властивостей, функцій, явищ, об’єктів і/чи територій НПС;
- анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис, ретроспективний аналіз розвитку певного явища;
- прикладне рибницьке дослідження, тощо.

Заключний документ (звіт або реферат) про виконання ІНДЗ має мати таку **Структуру**:

- вступ, в якому викладено актуальність теми, мета та завдання роботи, основні її положення;
- теоретичне обґрунтування – виклад базових теоретичних положень, законів, принципів, алгоритмів тощо, на основі яких виконується завдання;
- методи – перераховуються і коротко вказується для чого кожний використаний;
- основні результати роботи – систематизована інформація подаються реферативним текстом з використанням різних форм їх ілюстрації (рисунок, таблиці), а також моделі, описи, робиться лаконічний аналіз одержаних результатів;
- висновки – лаконічні, конкретні відповідно до змісту роботи, пронумеровані;
- список використаної літератури.

Основні результати прикладного рибницького дослідження доцільно поділити на дві частини:

I. *Характеристика господарства*. Кожний студент вибирає для опису господарства із переліку, запропонованого викладачем, або самостійно.

II. *Економічна ефективність ведення рибницької галузі в господарстві, планування розвитку та фінансових результатів діяльності галузі рибництва в даному господарстві.*

Оформлення, подання та захист ІНДЗ:

1. Звіт про виконання ІНДЗ оформляється у вигляді скріпленого (зшитого) документу (реферату об'ємом до 10 арк.) на аркушах формату А4 з титульною сторінкою стандартного зразка із зазначенням усіх позицій змісту відповідно до завдання. Нумерацію аркушів (крім титульного) ставити у верхньому кутку справа. Дотримуватися таких полів: 30 мм – зліва, 15 мм – справа, 20 мм – вгорі і внизу.

2. У тексті необхідно повноцінно використовувати усі форми подання інформації та аналізу матеріалу: таблиці, рисунки, формули, тощо. На усі інформаційні джерела «Списку використаної літератури» та на «Додатки» (якщо вони є) необхідні посилання у відповідних місцях тексту.

3. Має бути рецензія одного з викладачів випускової кафедри.

4. ІНДЗ подається викладачу, який читає лекційний курс з даної дисципліни та приймає іспит або залік, не пізніше ніж за 2 тижні до іспиту (заліку).

5. Оцінка за ІНДЗ виставляється на заключному практичному занятті з курсу на основі попереднього ознайомлення викладача зі змістом роботи. Можливий усний захист студентом завдання.

4. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Закон України «Про власність» // Нове законодавство України. Випуск 2. – К., 1992.

2. Закон України «Про господарські товариства» // Нове законодавство України. Випуск 3. – К., 1993.

3. Закон України «Про банкрутство» // Нове законодавство України. Випуск 4. К., 1993.
4. Закон України «Про фермерське господарство» // Державний вісник України. – 2003. – №14. – С.23-28.
5. Закон України «Про інвестиції» // Голос України . – 1992. – 21 листопада. – № 226.
6. Закон України «Про оренду землі» // Урядовий кур'єр . – 1998. – 22 жовтня. – № 203-24.
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 25 березня 1995р №231 «Про методику грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення та населених пунктів» // Урядовий кур'єр. – 1995. – 4 квітня. – № 50.
8. Гринжевський М. Інтенсифікація виробництва продукції аквакультури у внутрішніх водоймах України. – К.: 2013, 456 с.
9. Вдовенко Н., Давиденко Н. Фінансова діяльність рибогосподарських підприємств. – К: 2015, 538 с.
10. Вдовенко Н. М. Економіка рибогосподарських підприємств: [підручник]. К.: Видавничий дім «Кондор», 2017, 212 с.
11. Аграрна економіка: Підручник /За ред. Д.К. Семенди та О.І. Здоровцова. – Умань, 2005 – 318 с.
12. Андрійчук В.Г. Економіка аграрних підприємств: Підручник. – К.: КНЕУ, 2015. – 624 с.

Допоміжна

1. Андрійчук В.Г. Економіка аграрного підприємства. Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисциплін. – К.: КНЕУ, 2000. – 355 с.
2. Бойчук І.М. Економіка підприємства. Навч. посіб.-к.: Атака. – 2007. – 528 с.
3. Верхоглядова Н.І., Ядранський Д.М., Іванникова Н.А. Економіка підприємства. Навчальний посібник – К.: «ВД «Професіонал», 2008. – 384 с.

4. Дієсперов В.С. Економіка сільськогосподарської праці. – К.: ІАЕ УААН, 2004. – 488 с.
5. Коваленко Ю.С. Сільськогосподарське підприємство в ринковому середовищі. – К.: ІАЕ УААН, 2000. – 200 с.
6. Новітнє земельне законодавство / За ред. П.П. Пастушенко. Упорядник Є.С. Бердніков /. – Х.: ТОВ «Одісей», 2003. – 672 с.
7. Саблук П.Т. Аграрна економіка і політика в Україні: підсумки минулого і погляд в майбутнє. – К.: ІАЕ УААН, 2001. – т. 1. 430 с.; – т. 2. 481 с.; т.3. 485 с.
8. Ситник В.П. Трансформація АПК України в ринкові умови. К.: ІАЕ УААН, 2002. – 518 с.

***Інформаційні ресурси Інтернет, Національної бібліотеки та бібліотеки
БНАУ***

1. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL:
<http://www.nbuv.gov.ua>.
2. Наукова бібліотека БНАУ.

3. www.ukrstat.gov.ua
4. www.kmu.gov.ua
5. www.me.gov.ua
6. www.zakon.rada.gov.ua